

მობილური გადახდები, როგორც ფინანსური ტექნოლოგიების
რევოლუცია

ნესტან ზედინაძე

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის ბიზნესის,
ტექნოლოგიისა და განათლების ფაკულტეტზე ბიზნესის ადმინისტრირების
მაგისტრის აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

საბანკო და საფინანსო საქმე

სამეცნიერო ხელმძღვანელი: ნიკოლოზ ყაველაშვილი, პროფესორი

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი

თბილისი, 2022

განაცხადი

როგორც წარდგენილი სამაგისტრო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოყენებულ, გამოსაყენებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

ნესტან ბედინაძე

15/06/2022

აბსტრაქტი

21-ე საუკუნე ტექნოლოგიური რევოლუციის ეპოქაა, იხვეწება და ვითარდება ტექნოლოგიები. ფუნდამენტალური ტექნოლოგიური ცვლილებები მიმდინარეობს გადახდის სისტემებშიც. გლობალურ გარემოში დღითიდღე უფრო აქტიურად გამოიყენება უკონტაქტო გადახდის სერვისების სხვადასხვა ვარიანტი, მათ შორის გადახდა QR კოდის საშუალებით. ციფრული გადახდების პოპულარობა გარდამავალ ფაზაშია და აქტიურად მიიწევს წინ, პერსპექტიული მომავლისკენ. გლობალიზაცია მოითხოვს, რომ ისეთი სერვისები როგორცაა გადახდის შესაძლებლობა, თანხების მარტივი მიმოცვლა და ა.შ მიმდინარეობდეს მსოფლიოს ნებისმიერ წერტილიდან შეუფერხებლად და ეს ხელმისაწვდომი იყოს ყველასთვის.

მიუხედავად იმისა, რომ მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებში რამდენიმე წელია აქტიურად გამოიყენება მობილური გადახდები, იყენებენ საკუთარ აპლიკაციებს და ტრანზაქციების უმრავლესობას ახორციელებენ ციფრული გადახდებით, საქართველოში მობილური გადახდები ახლა იკიდებს ფეხს და საკმაოდ აქტუალური საკითხია.

ნაშრომში განხილულია მსოფლიოში არსებული ამჟამინდელი მდგომარეობა ციფრული გადახდების ინდუსტრიაში, შეფასებულია საქართველოს არსებული მდგომარეობა და ამ ინდუსტრიის მომავალი. გაანალიზებულია ელექტრონული გადახდების პოტენციალი და ფაქტორები, რომლებიც ხელს უწყობს მობილური გადახდების წარმატებას. განხილულია კოვიდ 19-ის გავლენა, როგორც მობილური გადახდების განვითარების დამაჩქარებელი ფაქტორი.

ნაშრომის ფარგლებში ჩატარებულია რაოდენობრივი და თვისებრივი კვლევა.

რაოდენობრივი კვლევა ჩატარდა იმის იდენტიფიცირებითვის, თუ რა მდგომარეობა და პერსპექტივებია საქართველოში ციფრული გადახდების სამყაროში. როგორც კვლევამ აჩვენა მოსახლეობა აქტიურად იყენებს უკონტაქტო ანგარიშსწორების სხვადასხვა საშუალებებს. ახალგაზრდების უმრავლესობა კი უფრო აქტიურად სარგებლობს ციფრული საფულით. გამოიკვეთა ისიც, რომ მაღალანაზღაურებადი სამსახურის მქონე პიროვნებები უფრო ანიჭებენ უპირატესობას უკონტაქტო გადახდებს, ვიდრე დაბალანაზღაურებადი. კვლევაში ჩართული რესპონდენტების თითქმის სრული შემადგენლობა ვარაუდობს, რომ QR

კოდით გადახდა და მსგავსი ციფრული ტრანზაქციების გამოყენება ჩაანაცვლებს ტრადიციული გადახდის მეთოდებს, ყოველივე ეს კი მკაფიოდ მიგვანიშნებს მათ დამოკიდებულებას აღნიშნული საკითხისადმი, რადგან რესპონდენტები თვლიან, რომ ჩაანაცვლებს და შინაგანი განწყობა უკვე მზადაა სიახლის მისაღებად, უფრო მარტივად ჩაივლის ეს ტექნოლოგიური რევოლუცია. აშკარად გამოიკვეთა, რომ არსებობს მზაობა გადახდების სისტემის ცვლილების და ბაზარი საჭიროებს სანდო, გამართულ და მარტივ აპლიკაციას.

თვისებრივი კვლევის მეთოდი - ჩაღრმავებული ინტერვიუ გამოყენებულ იქნა კომპანიების მზადყოფნის შესაფასებლად. რამდენად ეგუებიან სიახლეს და არიან მზად, რომ დანერგონ თავიანთ ბიზნესში მსოფლიო მასშტაბით აქტუალური გადახდის თანამედროვე სისტემები. როგორც შედეგებმა ცხადყო კომპანიებს სურთ კონკურენტუნარიანობის შენარჩუნება, მათთვის პრიორიტეტულია მომხმარებლის მოთხოვნების გათვალისწინება. შესაბამისად გამოთქვამენ სრულ მზადყოფნას მყისიერად უპასუხონ მომხმარებელთა ქცევის ცვლილებას, მეტიც, მუშაობენ კიდევ ამ საკითხზე.

ნაშრომში აგრეთვე განხილულია უცხოური სამეცნიერო წყაროების ანალიზი, მსოფლიოს სხვადასხვა განვითარებულ ქვეყანებში არსებული მდგომარეობა ციფრული გადახდების ინდუსტრიაში, ეს ყველაფერი კი შედარებული და შეპირისპირებულია საქართველოს მაგალითებთან.

ნაშრომში განხილულია საინტერესო მიგნებები და თეზისები, იქედან გამომდინარე, რომ მოცემული საკითხის კვლევა საქართველოს ბაზარზე ახალია აგრეთვე წარმოდგენილია მიმართულებები და რეკომენდაციები მომავალი კვლევისთვის ამ ჯერ კიდე განვითარებად სფეროში.

მობილური გადახდის სერვისები მსოფლიოს მასშტაბით შთამბეჭდავად ვითარდება, მას არ ჩამორჩება საქართველოც. მოსახლეობაც და ბიზნეს სექტორიც გამოთქვამს მზადყოფნას, რომ მიიღოს, დანერგოს და გამოიყენოს არსებული სიახლეები და გამოწვევები.

ძირითადი ტერმინები: ელექტრონული გადახდები, ციფრული ტექნოლოგიები, ციფრული საფულე, დიჯიტალიზაცია

Abstract

21st century is a century of technological revolution where technologies rapidly develop and improve. Fundamental technological changes are implemented in the payment systems. Different variations of contactless payment services, including paying with QR code is actively used day by day in the global environment. The popularity of digital payments is in the transitional phase and is being actively going forward to the long-term future. The process of globalization requires that services such as payment opportunity, easy exchange of finances and so on should be processed from any part of the world without delays and should be accessible for everyone.

Even though different countries have been using mobile payments actively in the past years, they use their own applications and proceed most of their transactions through digital payments, mobile payment is being popularized in Georgia in the current years and is an actively discussed topic.

The thesis discusses current situation in the industry of digital payment. Besides, position and the future of the industry in Georgia is evaluated and the potential of electronic payments and factors that support the success of mobile payments is analyzed. The thesis also discusses the impact of Covid-19, as the factor of accelerating the development of mobile payments.

Withing the framework of the thesis qualitative and quantitative research has been conducted.

Quantitative research has been conducted to identify the situation and perspectives of digital payments in Georgia. As the results of the research showed, people living in Georgia actively uses different methods of contactless payment. The majority of young people mostly uses digital wallet. Moreover, it has been outlined that people with higher salary use contactless payment more often than people with low salary. Almost all the respondents of the research think that paying with QR code and using similar digital transactions will replace the traditional methods of payment, that expresses their internal attitude and readiness for traditional methods to be replaced with digital payment.

Qualitative method of research- deep interview has been used in order to evaluate the readiness of companies. To what extent they adapt to innovation and are ready to

implement modern payment systems that are relevant worldwide in their business. As the results show, companies want to remain competitive, and consider customer requirements as a priority. As the results showed the companies want to keep competitiveness and it is a high priority for them to take into account the requirements of the customers. Accordingly, they express full readiness to immediately respond to the change in customer behavior, moreover, they are even working on this issue.

The thesis also discusses the analyzes of foreign scientific sources, the situation in the different developed countries of the world in the industry of digital payment and finally, everything is compared and contrasted to the Georgian cases.

Interesting findings and theses are discussed in the paper, based on the fact that the research of this issue is new in the market of Georgia, directions and recommendations for future research are also presented.

Services of mobile payments are being developed impressively throughout the world and Georgia is not far behind as well. The population and business sector express full readiness to accept, implement and use existing novelties and challenges.

Key words: Electronic payments, digital technologies, digital wallet, digitalization.